

Leto IV.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 15.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo
Jesenice, Krekov dom

Jesenice, 1. avgusta 1939

Povežimo svoje sile

Čeprav je prirodni prirast slovenskega naroda še dosti zadovoljiv, se moramo še zmerom smatrati v krogu drugih narodov za številčno šibke. Pri vsem tem pa ne smemo nikoli pozabiti, da smo obkroženi s sosedi z vsaj takim prirodnim naraščanjem kot je naše, toda z močnejšo gospodarsko udarnostjo, ki jo krepí še nacionalni duh, naj bo takšne ali drugačne vrednosti, neukročeni duh razrasta.

Vsak trenutek naj nam bo v zavesti, da je vsak drobec našega življa, pa naj bo kjer koli, za nas dragocen. Pomniti moramo, da je po osvobojenju prišel čas, ko smo prenehali ali bi vsaj morali prenehati hraniti s svojo krvjo druge narode in danes ne bi smele v srce zadevati besede, da smo bili sredstvo za gnojenje drugih narodov, zgolj dober material za njih fizično krepitev.

naša dolžnost je vsaj ta, da jih v borbi za narodnostni obstanek z vsemi močmi podpremo.

Pri tem pa dobro vemo, da porast ekstremnih struj, ki se danes pojavljajo kot gobe ter oslabitev splošne mednarodne zaščite nevarno grozi položaju manjšin. In manjšina, ki nima opore v svojem narodnem matičnem telesu, je obsojena, zakaj mednarodni manjšinski sporazumi so v teh zapletenih in nezaupanje vzbujajočih časih premajhna garancija, da bo manjšina res deležna tega, kar so podpisniki sporazumov zaščitili s svojo moralno odgovornostjo in državniško častjo. Slej ko prej ne smemo prezreti dejstva, da mednarodna manjšinska zaščitna politika stoji na stališču, da mora narod sam skrbeti za dobro svojih sinov v zamejstvu, potem nam ne bo težko umeti, kaj nam je v danih prilikah storiti.

Čeprav smo v desetletnih borbah dokazali, da znamo ceniti svoj narodni ponos in čast, čeprav sočustvujemo s svojimi brati v zamejstvu in da smo pripravljene storiti zanje vse, dejstvo ostane, da se kot skupno državotvorno telo nismo dosti zanimali za naše manjšine. Res je, da

nimamo na razpolago dovolj materialnih sredstev, ne institucij in ne publikacij, ampak se niti tega ne poslužujemo v zadostni meri, kar naša revščina premore: naš tisk je vse premalo gibčen v tej smeri in naši javni delavci se kaj neradi lotevajo tega vprašanja. Navajeni smo, da v mednarodni borbi in tekmovanju pustimo odločevati fizični sili, zato tudi propagandi s svoje strani ne damo potrebnega poleta v naše življenjske prostore, kakor delajo to drugi narodi.

Tega se učimo od Nemcev, ki imajo v ta namen poseben institut za Nemce v zamejstvu in ki vodi točen pregled njihovega političnega in kulturnega izživljanja. Vprašanje skrbstva za manjšine neprestano rešujejo posamezne organizacije, instituti in tisk, ki so v tem pogledu na strokovni višini.

Učimo se od tovrstnega italijanskega društva »Dante Alighieri«, ki deluje že 50 let med Italijani v zamejstvu. V predvojni dobi so imeli v Julijski krajini združenje »Lega Nazionale«, katero je po vojni nadomestilo društvo »Italia Redenta« z nalogo, da širi italijanski jezik med slovenskim ljudstvom.

Učimo se od Francozov, ki se čutijo dovolj zaščitene že s samo kulturo in avtoriteto svoje narodnosti, pa je začela skrbeti za dobrobit svojih sinov in hčera izven svojih meja po delavni organizaciji »Hors-France«.

Učili bi se lahko tudi od Čehov, Poljakov in celo Madžarov in si vzeli za zgled njihova vzorna organizirana društva za zaščito svojih manjšin.

Mi vedno vpijemo o svoji ljubezni in edinstvi. Pa se vprašajmo enkrat, kaj smo doslej storili za brate in sestre iste krvi, ki dopolnjujejo naše narodno telo? Ni to dovolj, da skušajo naši državniki zagotoviti narodnostni obstanek naših manjšin z raznimi sporazumi in kulturnimi konvencijami, ampak moramo tudi uspeti, spraviti ves narod k temu delu. Tako homo hitreje in gotovo uspeli.

Ing. arch. Jože Platner:

Jesenice danes in jutri

(Nadaljevanje.)

C. Velikost in predvideni porast meja

Mestna občina Jesenice obstoji po priključitvi sosednih malih občin iz Jesenic, Hrušice, Plavža, Sv. Križa, Plavžkega rovia, Save in Podmežaklje. Ker pa so te okoliške vasi izven urbanističnega težišča mesta Jesenic kot takih, je pri določanju porasta upoštevati le one predele, katere zavzema regulacijsko območje. Ti predeli so osrednje Jesenice, Plavž, Sava in Podmežaklja. Teritorij, ki ga ti predeli zavzemajo, meri 253 ha.

Porast prebivalstva je razviden iz sledeče tabele, ki izračunuje število prebivalcev v določenih letih:

leto 1920.	4591
leto 1930.	5565
leto 1938.	6145

Do leta 1920., to je v letih pred vojno, je bilo prebivalstvo po številu približno tako močno kakor v letu 1920., ob vsedravnem ljudskem štetju. Po letu 1920. do leta 1930. je število prebivalstva narastlo za letno 2,67%. Vzrok temu porastu je ta, da so postale Jesenice važen prometni vhod iz inozemstva v našo državo. Na Jesenicah je bilo ustanovljeno zaradi tega več carinskih in drugih obmejnih državnih uradov, s katerimi je prišel nov življenjski v mestu. Po letu 1930. je bil porast vsako leto za 1,042%. Upo-

Z Jesenic

Najožji del glavne ceste v Jugoslaviji je gotovo med Rožmanovo in Hrvatovo gostilno, ki je širok manj kot 5 metre in malo več kot 2. Pri vožnji skozi to tolikanj omenjeno »sotesko«, so vprežni vozovi in vozički in mali avtomobili kar pravšnje mere za zagozdo, dočim so avtobusi v vedni nevarnosti, da puste ob hišnem oglu svoje kolo ali da odnesejo večje ali manjše praske kot trajen spomin na to vnebovpijočo zagato jeseniške ceste. Ali res ne bo pomagala prav nobena prošnja, da se ta tujskoprometna sramota odpravi? Tuji že itak s strahom romajo po naših cestah, toda ta jeseniška »zagata« vzame vsakemu korajžo, da bi nesel svoje kosti naprodaj. Vse naše naravne lepote nam nič ne bodo koristile, če ne bomo pri reševanju tako perečih prometnih vprašanj malo bolj občutljivi in dosledni. Ne bi prosili tako trdovratno, če ne bi vedeli, da je kredit za ureditev naše glavne prometne žile odobren. Zakaj še čakamo...

Jeseničani bodo šli v Belgijo. Te dni bodo odpotovali v Liege s tekmovalno ekipo ZFO trije jeseniški vrhunski telovadci Natlačen, Frančič in Zeleznik, ki bodo zastopali Jugoslavijo na mednarodnih telovadnih tekmah katoliških telovadcev. Prepričani smo, da nas bodo kot že večkrat, tudi to pot častno zastopali, čeprav se bodo morali boriti s svetovnimi mojstri. Želimo jim na težki in častni poti mnogo sreče.

Trgovci in obrtniki, pozor. Najuspešnejša reklama je v lokalnem listu »Na mejah«, ki prihaja v hiše bližnje in daljne okolice Jesenic. Zato se poslužite oglasov v tem listu, ki vam bodo podvojili promet. Naročnikom in čitateljem priporočamo trdke, ki inserirajo v našem listu. Naročila se sprejemajo v podružnici »Slovenca«, Krekov dom.

Prosvetni večer DPD »Razor«. V sredo 2. avgusta bodo dijaki društva »Razor« priredili Prosvetni večer v dvo-

rani Krekovega prosvetnega društva. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Na sporedu je petje dijaškega okteta, nato kratko predavanje ter spevoigra-burka »Kovačev študent«. Pridite in podprite stremljenje mladih dijakov!

Francoski skavti so prišli v nedeljo zjutraj, dne 25. julija na Jesenice in nameravajo nekaj tednov letovati v posameznih krajih naše države. Kolonijo je organiziral g. Stanko Natlačen, sin našega bana, ki študira v Parizu. Na Jesenicah so bili slovensko sprejeti. Na kolodvoru so se zbrali župan g. Tine Markež, ban. svetnik g. P. Arnež, zastopnik župnije, četa slovenskih fantov in deklet, narodne noše in godba Krekovega prosvetnega društva. Ob prihodu vlaka je godba zaigrala koračnico, po pozdravu gosp. župana marseljze, po zahvali voditelja kolonije pa jugoslovansko državno himno. Vsi franc. gostje so bili nato pogoščeni z zajtrkom, ki ga je plačala KID. Letovali bodo najprej en teden v Bohinju. Želimo jim mnogo sonca in vobče prijetno bivanje v Jugoslaviji.

Dr. Korošec pri Sv. Križu nad Jesenicami. Dne 24. julija je prišel k Sv. Križu voditelj slovenskega naroda dr. Korošec in ostal tam nekaj dni. Stanoval je v vili g. Cirila Bajžlja. Z njim je prišel tudi glavni urednik »Slovenca« dr. J. Ahčin.

Dijaški izlet. V četrtek 15. julija so jeseniški dijaki, člani dijaškega počitniškega društva »Razor« priredili tovariški izlet pod mogočni Mangart k Belopeškim jezerom. Izleta se je udeležilo 18 članov, s čimer je naša mlada inteligenca pokazala smisel za družabnost in skupnost. Mladina se je vrnila prežeta polna lepote slovenske zemlje in z zavestjo, da mora do zadnjega braniti bisser slovenske zemlje, katerega je Bog vsadil na svet kot vabo tujim narodom.

Pevski izlet. V nedeljo 16. julija pa je jeseniški cerkveni zbor priredil svoj običajni vsakoletni izlet tudi k Belopeškim jezerom. Zadolnela je slovenska pesem preko jezera in odjeknila ob stenah sivega Mangarta. Tujci so občudovali lepoto slovenske pesmi, ki se je tako lepo skladala z lepoto kraja. Tudi pevci so se polni lepih spominov vrnili z zavestjo, da spet kedaj ponese slovensko pesem preko meje k svojim bratom in sestram.

števati pa moramo dejstvo, da zaradi neurejenih gradbeno-gospodarsko-političnih razmer večina delavstva, ki je zaposlena v veliki industriji, ne stanuje v pomerju regulacijskega ozemlja, ampak v sosednjih občinah in se vsak dan vozi na svoj posel. Ako vzamemo to dejstvo v obzir, lahko konstatiramo, da živi, in to stalno, na regulacijskem območju danes 1000 ljudi več kakor pa jih kaže statistika iz leta 1958., in to z upravičenostjo, ker obratuje težka industrija 24-urno, to se pravi, dan in noč, ter pri tem zaposluje poleg še drugih teh 1000 ljudi, ki stanujejo izven regulacijskega ozemlja. Zaradi tega se more teh 1000 ljudi prištevati k stalnemu prebivalstvu Jesenic. Tako imajo Jesenice preko 7000 prebivalcev. Ako bi vsi ti zaposleni težke industrije imeli možnost stalnega bivališča v kraju svoje zaposlitve, po čemer tudi vsak od teh stremi in skuša doseči, bi štele Jesenice z njihovimi družinami vred danes v celem 10 do 11 tisoč prebivalstva. S temi številkami moramo eo ipso računati in si vzeti za bazo pri določevanju porasta 10.000 prebivalcev. Torej porast je v bodočih 50 letih računati z 2% od 10.000 na 20.000, za katere je treba poskrbeti v regulacijskem načrtu dovolj prostora, zraka in luči.

D. Struktura mesta v urbanističnem smislu

Kakor je že v zgodovinskem delu te razprave povedano, so se Jesenice razvile vedno spontano in ne evolucijsko. Pri določitvi konfiguracije iz urbanističnega vidika je vzeti kot odločilni faktor dejstvo, da je ta kraj ustanovila in pozidala posebna kasta ljudi, fužinarji in plavžarji, kateri niso imeli nikdar onih odnosov do zemlje, kot pa jo imajo oni, kateri živijo od nje. Tudi medsebojni odnosi med fužinarji so popolnoma drugačni in bazirajo na drugih pravnih določilih, kakor medsebojni odnosi pri zemljo obdelujočim prebivalstvom. Seveda vplivajo ti faktorji odločno na konfiguracijo naselja. Smatrati se mora onega prebivalca, ki živi direktno od zemlje, to je poljedelca, za avtohtonega, medtem pa fužinarja in plavžarja v prejšnjih dobah ter danes industrijskega delavca

(ročnega in intelektualnega) le za konjunkturnega posestnika kakega ozemlja. Ta živi in dela le v dobi konjunktura in se izseli, kadar neha njegovo zaposlenje v industriji. Tipične primere imamo v Ameriki, ko stoje povsod zapuščena mesta prazna in izročena propadanju. Jasno je, da je tudi na Jesenicah smatrati določen del prebivalstva za autohton ter bi ta tudi v primeru počasnega propada industrije ostal na mestu. Težnja moderne socialne politike je, da napravi vsakega človeka za autohtonega prebivalca določenega dela zemlje, katera naj mu daje možnost samohranitve, da postane ta za svoj nujni obstanek neodvisen. Zaradi tega je predvidevati za vsakega človeka toliko zemlje, da postane njegov nujni vsakdanji kruh neodvisen od zaslužka v industriji.

Jesenice, kakor je bilo že omenjeno, so se razvile v določenih dobah in to ne postopoma. Zaradi tega vidimo na Jesenicah toliko različnih oblik naselij, ki vse skupaj tvorijo ono, kar nazivamo mesto Jesenice. Imamo 5 povsem različnih tipov naselja, in sicer:

1. Glavno naselje (autohton del mesta), ki je nastalo evolucionarno, to je del mesta ob državni cesti od ljudske šole do ceste proti Sv. Križu. Ta del mesta se lahko deli tudi v dva dela, in sicer:

a) Stari del pod Muravo in Mirco okoli cerkve, to je na prvi geološki terasi, ki je nastala s prodori, je imel težnjo razviti se v prvo, vendar mu že omenjene prilike, niso dopuščale.

b) Novi del, ki je nastal deloma z odstranitvijo starih poslopij ob državni cesti.

2. Predel, imenovan Nova vas, ki je nastal z doselitvijo novih ljudi, zaposlenih v industriji.

3. Industrijski del, ki je situiran med državno cesto in Savo.

4. Predel, ki se imenuje Sava, med levim bregom Save ter železniškim ozemljem in ki vsebuje domačo obrt in malo industrijo.

5. Neorganizirana Podmežaklja, nazvana Kurja vas, ki je karakteristična in je nastala iz potrebe naselitve manj premožnega prebivalstva.

(Dalje prihodnjic.)

Preporod cerkve v Rusiji

(Po Nikolaju Basseches-u.) — Konec.

Patriarh Tihon je sklenil premirje z vlado in izdal okrožnico, v kateri je samega sebe obtoževal krivde zaradi akcije, ki jo je vodil proti vladi. Skesano je zapustil to politiko, duhovščini pa ukazal, naj se podvrže oblastem, cerkvene dragocenosti pa izroči državi. Takoj za tem je patriarh umrl. Pogreb prvega in zadnjega patriarha sodobne ruske cerkve je bila zadnja verska manifestacija v Rusiji. Mistična in polna tragika je bila procesija 10 tisočev ljudi, ki so šli sklonjenih glav za odrpto rakvijo, v kateri je počivalo voščeno telo patriarha — starčka, na katerega glavi je blestela krona.

Boj se je nadaljeval. Po tedanji sovjetski ustavi je bila »verska in protiverska propaganda« dopuščena. V državnih posvetovalnicah je duhovito polemiziral z boljševiškim komisarjem za prosveto Lunačarskim vodja »žive« pravoslavne cerkve menih Vjendjenski. Razgovarjala sta se o tem, da-li je Bog ali ne. Takoj za tem so preosnovali sovjesko ustavo. Ustanovili so Zvezo aktivnih brezbožnikov — strankin aparat za širjenje borbe proti veri in uvedli vse potrebne korake, s pomočjo katerih so mislili uničiti vero. Zveza je pričela svoje delo proti veri s tem, da je prirejela manifestacije in karnevale, v katerih so nastopale maske in karikature, ki so smešile vero in duhovščino, pri tem so pa peli

porogljive pesmi, ki so jih skladali nalašč za take prilike in ki so jih, razmnožene v tisoče izvodih, razširjali med ljudstvom.

V takih, za vero najmanj ugodnih razmerah, pa vera le ni izginila. Pregarjanja in ves propaganden aparat so sicer mogli preprečiti zunanje izživiljanje vere, prepovedovati procesije in zabranjevati zvonjenje po mestih. Toda okrog leta 1953., torej precej let po začetkuregarjanja cerkve v Rusiji, so inozemski opazovalci imeli priliko opaziti mnogo novih pojavov v pravoslavni cerkvi. O velikonočnih praznikih so bile cerkve nabito polne. Res, da je preostalo le malo cerkva, kjer se je vršila služba božja in da je značaj praznikov samih kakor tudi sijaj obredov privabil v cerkve celo brezbožnike, vendar je bilo zelo čudno to in za sovjete kajpak porazno, da se je v cerkvah pojavila mladina, ona mladina, za katero so mislili, da je neomajno vzgojena v protiverskem fihu. Več mladih kot starih! Prav tako kot v stari Rusiji. Materé so doma pripravljale kolače, otroci pa so nosili v cerkve k blagoslovu sveče in velikonočna jedila. Mlade, močne roke so nosile ripide, mladi glasovi so se razlegali po cerkvah v mogočnih zborih. Protiverski duh je bil torej pri premnogih zelo slaboten in so brez dvoma mlada dekleta, ki so prišla z dežele v mesto z

namenom, da napravijo kariero, tiho čuvala v svojih dušah verska čuvstva. Ni bilo malo primerov, v katerih je mlado dekle, ki je upalo dobiti štipendijo ali službo, na raznih delavskih shodih ognjevitno govorilo proti veri, istočasno pa je v njeni članski knjižici ležal košček blagoslovljene sveče kot znak kesanja. Ali pa je ob kaki nesreči, ki se je morda doma primerila; z zadnjimi kopejkami plačala molitev v kaki oddaljeni cerkvi.

Nekoč, ko so govorili o naraščajočem verskem duhu, je neki visoki sovjetski funkcionar vprašal nekega inozemca: »Kaj porečete k temu: vse, kar se da uporabiti, smo uporabili proti veri: mobilizirali smo znanost in mogočen propagandni material; vernikom smo vzeli cerkve in denar; spravili smo na noge vso strahovalno policijo. Pa vendar imamo še toliko vernih ljudi?« Kaj mu je odgovoril inozemec? »Glejte«, je dejal, »prvih deset let revolucije ste bili radikalni racionalisti. Takrat ste se borili proti zaljubljenosti, ljubezni in ljubosumnosti, znanstveno ste dokazovali, da ni ljubezni, ampak, da je le-ta samo nek fiziološko-psihološki pojav, da je zaljubljenost bolezen, ljubosumnost pa sramota. Pravite, da pri vas ni ljudi z ljubeznijo, ni zaljubljenecv in ni tragedij ljubosumnosti. Res da jih je nekaj, ki tudi brez vaše propagande niso bili nikdar zaljubljeni, ali ogromna je večina takih, ki čutijo resnično ljubezen. Prav toliko pa je ljudi, ki jim je vera resnična potreba.

Leto dni pozneje je nek drug sovjetski veljak rekel nekemu inozemskemu državniku: »Načelno smo proti vsaki religiji, vendar se zaradi tega ne borimo proti njej. Pravoslavna cerkev v Rusiji ni bila nikdar samostojna, ampak je bila podružnica carske policije, torej tista sila, ki je bila že od vsega začetka proti nam sovražno razpoložena. Kadar bo delavski razred po izgraditvi socializma začutil potrebo po kaki veri, ga bomo znali tudi v tem pogledu zadovoljiti.« Ta izjava je že drugačna. Ko je leta 1954. zaključila vlada s kmetiskim stanom nekako premirje, je začela obenem tudi s cerkvijo milejšje postopati. Kar se je smatralo poprej za politično krivoverstvo, so sedaj uradno priznavali, namreč, da mora biti človek globoko veren, da pa je lahko kljub temu goreč sovjetski patriot. Zveza brezbožnikov se je javljala v milejšji obliki. Verska propaganda sicer še ni bila dovoljena, bila pa je dovoljena služba božja. Značilno je to, da je poleg drugih veroizpovedi imela samo pravoslavna cerkev svoje bogoslovne seminarje, ki so bili edine privatne šole v Sovjetski Uniji — posledica druge taktike v boju proti veri.

Kakšni pa so neki bili ljudje, ki so vstopali v bogoslovje? Človek bi mislil, da so bili to predvsem sinovi popov, ki bi za svojimi očeti zasedali parohije in beneficiate. Vendar je bilo teh najmanj. Vedeli so namreč, da je vprav svečenik tisti, ki je najmanj svoboden, tisti, ki ga najbolj prezirajo in preganjajo, skratka, žrtev propagandnega aparata Zveze brezbožnikov. Vendar so vstopali v ta poklic mladeniči verni, požrtvovalni, pripravljani za mučeniško pot in neustrašeni, čeprav so imeli drugih lažjih poklicev na izbiro. Malo je sicer teh duhovnikov, so pa bližji času, globlji in bolj duhovni, morda tudi bolj fanatični.

Nova sovjetska politika proti kmetiskim masam, ki so jo uvedli leta 1954., je prinesla neko olajšanje. Napadi na cerkev so ponehali, vse strogosti proti cerkvenim občinam so ublažili; do tedaj protiverske šole so postale brezverske; vere sploh niso omenjali; protiverski muzeji, nastanjeni po cerkvah in samostanih, so dobili nepomembne naslove: »Muzeji verske zgodovine.«

V tem času je stopila v veljavo nova sovjetska ustava, v kateri so bila določila o prepovedi

javne protiverske propagande in o svobodi javnih cerkvenih obredov. Poleg tega je ostal še naprej v veljavi zakon, ki je prepovedoval osebam izpod osemnajst let versko poučevanje na šolah. V mnogih sličnih stvareh je država omilila prejšnjo strogost. Kako bi si sicer mogli zamisliti tiskanje patrijarhalnega uradnega lista, prodajo relikvijskih skrinjic, moke za presne kruhe in sveč, če pa so bili papir, tiskarne in drugo izključno v državnih rokah. Dnevni tisk v tem času ne napada cerkve, ampak rajši o vsem molči. Obstoji še sicer Zveza aktivnih brezbožnikov, toda v njo ne silijo nikogar. Zveza izdaja posebne knjige, organizira shode in predavanja, vendar govori v svojih listih izključno samo o neuspehih. Najvažnejše pa je, da je dala nova sovjetska ustava državljanstvo vsem duhovnikom. Ta ustava pa vsebuje še nekaj, kar je zelo čudno, in je morda prišlo vanjo nehotoma, namreč člen, ki preklicuje vse obljubljenе demokratske svoboščine. To je tisti paragraf, po katerem morajo biti člani komunistične stranke osnova in glava vsakega združenja. V vsakem (kolesarskem, avtomobilskem itd.) klubu, v vsakem najmanjšem krožku mora biti del članov komunistov. Ta komunistični del v združenjih, na čelu katerega stoji predsednik, ki ga imenuje sama stranka, vrši popolno diktatorsko oblast, s čimer je celotni sistem ohranil svojo moč. Komunisti ne smejo biti verniki, niti ne smejo biti člani verskih občin. Tako so verske občine v Rusiji danes edina združenja, v katerih ni niti komunistov niti komunističnega vodstva in so brez komunističnega zastopstva, pod nadzorstvom verskega oddelka državne policije. Na ta način so dobile verske občine poseben poudarek in položaj, čeprav ta izjemen položaj nasprotuje težnjam vlade.

Odkar so dobili pravoslavni duhovniki državljanske pravice, je narasla njihova aktivnost. Ker so oblasti zabranjevale duhovnikom zbirati mladino za svoje verske namene, so duhovniki ubrali drugo pot. Svoje delovanje so skušali prilagoditi namenom in smernicam države, pridigovali so v duhu sovjetske ideologije, govorili o patriotizmu in o ruskih nacionalnih idejah, o obrambi dolžnosti slehernega državljanja, pri čemer pa se niso nikoli dotaknili razmerja med cerkvijo in državo. S to izpremenjeno taktiko je pravoslavna duhovščina skoro onemogočila delovanje Zveze brezbožnikov, ki je postala sedaj manj pomembna. Izpremeniti je morala način borbe proti veri: ni smela več uporabljati upravno-policijskih metod, ampak je morala pričeti z znanstveno propagando, slonečo na prepričevalnih dokazih. Ta propaganda mora biti po določenih sovjetskih oblasti brez sramotenja verskih čuvstev, brez zasmehovanja Boga in brez napadov na duhovščino.

Ruska pravoslavna cerkev je prišla v novo fazo. Njeni nasprotniki so morali opustiti vsako nasilje in pričeti borbo duha proti sili, ki tudi v težjih časih ni klonila. Bodočnost bo pokazala, kako se bo ta boj razvijal in končal.

Partija biljarda

(Alfonz Daudet.) — Konec.

In če ne bi vihrala zastava vrh strehe in če bi ne stala vojska pred zamreženimi vrati, ne bi nihče verjel, da je to glavni stan. Mirno poležavajo konji v konjušnicah. Tu pa tam se prikaže kateri izmed slug, ki oprezovaje pohajkujejo pred kuhinjo, drugič spet vrtnar v rdečih hlačah, ki leno grabi odmrlo listje s pisanih gredic.

Jedilnica s svojimi na dvorišče obrnjenimi okni je le na pol pospravljena. Odmašene buteljke, motni, prazni kozarci, zmečkani in politi prti, vse to kaže, da je obed končan in da so gostje odšli. Iz stranske sobe se čujejo glasovi, smeh, kotrljanje

Jeseniško romanje na Sv. Goro. Za romanje na Sv. Goro se je ob zaključku lista javilo preko 60 udeležencev. Do 1. avgusta so se nabirali še priglaseenci za tretji avtobus. Ako se jih je dovolj oglasilo, bodo vozili trije avtobusi. V petek, dne 11. avgusta zvečer ob 8. bo za udeležence v obednici Krekovega doma skioptično predavanje o zanimivostih na potu v Gorico in Trst in na Sv. Goro. Udeležijo naj se ga vsi priglaseenci. Tu se bodo dobila še zadržanja navodila. Posebej opozarjamo, da si mora vsak udeleženec oskrbeti sam kakršno koli legitimacijo s sliko. Romanje bo 12. in 13. avgusta. Odhod z Jesenic v soboto dopoldne z vlakom ob 10.25. Vsak naj kupi vozni listek samo do Otoč. V Otočah prejmejo vsi nedeljske karte in jih plačajo v vlaku. Kdor ima kako vozno olajšavo (režijsko ali polovično karto), naj se je poslužiti. Imena priglaseencev so nabita na oglasni deski na hodniku Krekovega doma. Naj si vsak ogleda, da-li je zabeležen!

Počitn. kolonija mladih delavcev z Jesenic, se je vrnila v torek, dne 18. julija. Naši vajenci in mladi delavci so prebivali deset dni ob Bohinjskem jezeru. Bilo jih je 50. Stanovali so v Stari Fužini pri posestniku Mencingerju, od koder so imeli blizu k jezeru. Vreme jim je bilo naklonjeno, da so se mogli vsak dan kopati in čolnariiti. Bili so dobesedno ves dan v vodi, na soncu in na zdravem bohinjskem zraku. Dve Bohinjki sta jim kuhali in domači pek je komaj mogel speči dovolj kruha. Tudi mleka so si temeljito privoščili. Trikrat so napravili nekoliko daljši izlet. Takoj drugi dan k izviru Savice, enkrat na planino Uskovnico, kjer jim je šolski nadzornik g. Boris Grad oskrbel, da so dobili mleko. Tu so obiskali tudi kolonijo jeseniških šolarjev, ki jo vodi g. upravitelj Pibovec. Mali šolarji so bili obiska zelo veseli in so svoje jeseniške starejše rojake pogostili z dobrim kislim mlekom. Predzadnji dan, ko so bili že vsi dobro utrjeni, so se povzpeli k domu na Voglu. Pot je vodila skozi predele, polne jagod in borovnic. Na posebno bogatem kraju so se gor in dol grede po pol ure ustavili. Naprej določen dnevni red in kar stroga disciplina sta pripomogla k lepi složnosti in veselemu razpoloženju. Vstali so vsak dan ob šestih. Vsak dan so imeli v domači podruž-

nici sv. mašo. Po maši zajtrk, nato pa po sproti določenem sporedu kopanje, sončenje, čolnarjenje, izlete itd. Za novo točko dnevnega reda je vse sklicial tov. Smolej z znakom trobente. Na znak trobente se je vobče bilo treba vedno zbrati. Fantje so bili posebno hvaležni gospej dr. Janežičevi, ki je tiste dni s svojo družino letovala v Bohinju blizu nas in nam skoro vsak dan dala na razpolago čoln za sedem oseb. V znak hvaležnosti so ji fantje na predvečer svojega odhoda iz Bohinja napravili podoknico. Zapeli so ji več pesmic s spremljanjem gosli, kitare in tamburice, ki so jih fantje imeli s seboj. Tudi žoge za brcanje niso pozabili na Jesenicah. Za fužinsko cerkvi jo je pripraven prostor za zbijanje. Ko so se vrnili na Jesenice, jih je na kolodvoru počakal zdravnik OUZD dr. Bergelj in ugotovil, da je letovanje vsem okrepilo zdravje. Vsi kolonisti so vsem, ki so pripomogli do izvedbe kolonije, hvaležni. Posebno zahvalo zasluži mestna občina, ki je z izdatno podporo omogočila prijetno in zdravo letovanje.

Male in velike trgovske knjige, vse dobite v trgovini Krekovega doma

krogel in trkanje s kozarci. Maršal je vprav pri svoji partiji in zato armada čaka povelja. Kadar namreč prične igrati, ga nobena stvar na svetu ne bi mogla, pa čeprav bi se nebo podiralo, zadržati, da ne bi partije končal.

Biljard!
To je slabost tega velikega vojaka. Tukaj stoji, resen kot v bitki, mršav, s prsi polnimi odlikovanj, oči se mu blešče in punčice žare od navdušenja nad jedjo, igro in grogom. Obdajajo ga pribočniki, ki spoštljivo spremljajo in skoraj umirajo od občudovanja pri vsakem njegovem udarcu. Kadar maršal zadene točko, se vsi zaženo proti njej. Kadar postane žejen, mu vsak hoče pripraviti njegov grog. Takrat nastane zmešnjava epolet in kovinastih naramnic in ti sladki smehljaji, fini prikloni dvorjanov, tolika pestrost novih uniform in zraven še ta visoka, s hrastovino obita dvorana, vse to te spominja na jesen v Compiègni, da tako za hip pozabiš na vojake, ki prezebajo v mokrih plaščih tam dole na blatni cesti na dežju, kot velike mračne gomile.

Maršalov soigralec je majhen kapetan, tesno pripasan, nakodran in ves nadišavljen. Pravijo, da je najboljši igralec biljarda, ki je zmožen premagati vse maršale sveta. Pa se vendar drži v spoštljivi razdalji do svojega šefa in si prizadeva, da bi partijo ne dobil, pa tudi ne težko izgubil. Zato so vsi mnenja, da ima še bodočnost.

Pozor, mali gospod, le dobro se držimo!
Maršal ima petnajst točk, vi pa le deset. Če boste tako do konca igrali, boste za svoje napredovanje storili več, kakor če bi z drugimi stali zunaj, ko lije kot iz škafa in bi dež pral vašo lepo uniformo in temnil vaše zlate verižice, zraven pa bi zaman čakali povelja, ki bi sploh ne prišlo.

Toda ta partija je res silno zanimiva. Krogle se kotalijo in odbijajo, da se kar barve prelivajo. Zbrana družba to odobrava, se navdušuje. Nenadoma plamen iz topov razsvetli nebo. Od zamolklega groma zašklepetajo šipe. Vsa družba trepeti, strah jim seva iz oči. Samo maršal ničesar ne vidi, ničesar ne sliši. Sklonjen na biljard pravkar kombinira veličasten zadetek. V tem je res mojster.

A spet nov blisk, nato drugi. Topovski strelji si sledijo, drug drugega preglašajo. Pribočniki tečejo k oknom. Pa vendar Prusi ne napadajo?

»Kar napadajo naj,« pravi maršal in udari belo kroglo.

»Igrajte kapetan!« A ta drhti od občudovanja. Saj Turenne, ki je zaspal na lafeti, ni nič napram temu maršalu, ki je tako miren pri svojem biljardu.

Hrušč se še poveča. Med streljanjem topov se meša raztrgano prasketanje strojníc in treski karteč. Kravavo rdeča reka namaka travo in se meša z blatom. Drevored je uničen. Pavi in fazani preplašeni kriče v golobnjaku. Konji arabski so že zavohali smodnik in se spenjajo v ozadju konjušnice. Glavni stan se je razgibal. Brzovjavka sledi brzovjavki. Brzi sli prihajajo na senjenih konjih in s potriganimi uzdami v rokah. Iščejo maršala. A ta je nepristopen. Saj sem vam že povedal, da ga nobena stvar ne more zadržati, da ne bi dokončal svoje partije.

»Igrajte kapetan!« Toda kapetan je razmišljen. Morda zato, ker je še mlad? Izgubil je glavo, pozabil na svojo igro in niza udarec za udarcem, tako da bi partijo skoraj dobil. Tokrat pa maršal pobesni. Presenečenje in ogorčenje spreminjata njegov blede obraz. Prav tedaj se na dvorišču zgrudi konj. Pribočnik, z blatom pokrit hoče s silo do maršala in z enim skokom preskoči predvežne stopnice:

»Maršal, maršal!« Toda treba bi bilo samo videti, kako ga je sprejel. Z obrazom zabuhlim od jeze in rdeč kot petelin se pojavi pri oknu z biljardno palico v rokah:

»Kaj pa je vendar? Ali ni nikjer straže?«

»Toda maršal...«

»Dobro, takoj! Pričakujte mojih povelj!« In razjarjen zapre okno.

Cakajo na povelja... dobro se držijo, ubogi vojaki. Veter jim nosi dež in železne drobce v obraz. Celi bataljoni so uničeni, medtem pa drugi z orožjem v rokah stojijo, ne da bi smeli napasti. Ničesar ne morejo storiti. Zapovedi pričakujejo. Pa glej, kljub temu, da ni ukaza, da morajo umreti, jih na stotine pade v jarkih za grmovjem, prav nasproti velikemu, molčečemu gradiču. Se mrtve jih mesarijo granate in iz odprtih ran jim mirno curlja plemena francoska kri... Zgoraj pa, v sobi za biljardom, pa se ta še mnogo strahotneje ogreva. Maršal je začel svoj napad, toda mali kapetan se brani kot lev. Sedemnajst, osemnajst, devetnajst!...

Komaj imajo čas pisati točke. Bojni hrup se bliža. Maršal igra samo še zase. V park že padajo granate. Mali ribnik strahotno zažari v svitu strela. Zrealno mirna gladina se razbije. Zadnji labod prestrašen plava med krvavimi kepami mesa in perja. To je bil poslednji strel.

Silen molk nastane, samo deževne kaplje udarjajo po listju gabrovega drevoreda. Pod griči se čuje zmešano drdranje voz in topov. Po razmehčanih cestah pa v blazni naglici copetajo hiteče množice. Armada je v popolnem begu...

Maršal pa je dobil svojo partijo.

Varno naložite svoj denar!

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi zadružni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Dovje

Sredi pota med Dovjem in Hruščico stane v borni koči družina drvarja, ki je pred nekaj dnevi po dolgotrajni bolezni umrl. Kopicca bledih in prepahljenih otrok kriči po usmiljenju. Če kdo čuti kaj usmiljenja do sirot, ki si same ne morejo pomagati, naj da kak dar (v denarju, jedilih ali obleki) in naj to sporoči Prosvetnemu društvu Dovje, ki bo poslalo po dar in ga dalo sirotam. Dar naj se izroči le tistemu, ki se bo izkazal s potrdilom Prosvetnega društva na Dovjem.

Divan brezplačno

kdor naroči pohištvo proti gotovini! Naročila sprejemam tudi na hranilne knjižice. - Ogled razstave pohištva v lokalu hotela „Pošta“
Delavnica: Kosova ul. 9, Jesenice

RUDI SMOLEJ

strojno in splošno mizarstvo

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Belo namizno vino din 10— liter